

גיליון זה יוצא לע"נ

גוהר חנה בת שרה ע"ה

נלב"ע ל' אדר א' תשע"א

תנצב"ה

דברי שי"ח

ממרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

דבר העורך

לפני כמה שנים חידש רבינו דבר נפלא בהלכות ב'ין אדם לחבירו'. כי מי שנגרם לו איזה בושא גדולה, או עגמת נפש של צער שאחר ביזה או בייש אותו, מלבד המצוה הגדולה שיהיה לו באם ימחול ויסלח לאשר ביזהו, יש לו עוד זכות עצומה, שזהו עת רצון אצל הקב"ה בשעה שמוחל, ואם יתפלל אותה שעה על איזה ענין שנחנך לו מאוד, תפילתו תתקבל ותעשה פרי. ותמך יסודותיו בדברי הגמ' חולין פ"ט א' אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולס את עצמו בשעת מריבה שנאמר תולה ארץ על בלימה. אם כן מי שהעולם עומד עליו, ודאי אם מבקש דבר מהקב"ה, תפילתו תיענה.

מאז, עובדות רבות ונוראות נודעו בשער בת רבים, על אנשים שעברו בזיונות נוראים ונתגברו על יצר הנקמה ועל הגאווה, ומחלו בלב שלם להחוא, והזכות הזו עמדה להם להיפקד בדבר ישועה ורחמים. וגם ברכות שבירכו אחרים הואילו, כי כאמור, כוחם גדול מאוד. וכבר נתפרסמו כמה וכמה עובדות בזה.

אמש, נתקבל במערכת מכתב מאלף מאוד מבני משפחתו של מרן שליט"א, על מעשה שאירע בימים האחרונים. היה זה אברך יקר שקיבל בזיונות נוראיים על לא עוול בכפו, וממש נתבזה בפני ציבור גדול מאוד (כמובן לא נוכל להרחיב בפרטי המעשה משום כבודם של שני הצדדים) ועגמת נפש ענקית נגרמה לו, לכל הילדים ולשאר המשפחה.

אותו אברך, שזכר שבידו כעת 'כלי רב עוצמה' של מחילה בלב שלם, התגבר על כל הטבעיים, והודיע שהוא מוחל מחילה גמורה על הכל ! ולא זו בלבד - אלא שכינס את כל משפחתו והסביר להם כיצד נכון לנהוג, ו'שיכנע' אותם שהכי 'שווה' זה למחול עכשיו מכל הלב.

כעת קרה הלא יאומן. אותו אברך זכה בישועה על טבעית בתוך זמן קצר, אשר איש לא שיער שהדברים יסתדרו באופן זה. את המעשה שמענו מאחד ממשפחת מרן שליט"א, אשר הוסיף שכשאשר סיפר הגר"י זילברשטין את המעשה לרבינו שליט"א, הגיב בהתפעלות 'הרי הוא ממש קטן שנוול שאין לו שום עבירות, שהכל מחול לו' אשריו ואשרי חלקו.

"עלובין ואינן עולבין שומעין חרפתן ואינן משיבין עושין מאהבה ושומחין ביסורין עליהן הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו" (שבת פ"ב).

בברכת שבת טובה
יצחק זצ"ל (ב"ב)

פשט על הפרשה

עי' רמב"ן שהק' למה צריך לחזור כל פרשת המשכן הומ"ל בקצרה שעשו כל אשר צוה ה' וע"ש מה שתיקן, ובאמת המעיין יראה שכמעט בכל פסוק יש שינויים ממה שנא' בצוואה בפ' תרומה תצוה, וי"ל ע"פ זה"ק ריש ויקהל שבתחלה נאמר מאת כל איש ואחר מעשה העגל נאמר קחו מאתכם עי"ש, וי"ל שכל השינויים האלה הוצרכו אחר מעשה העגל ולפני כן הוצרך הכל להיות באופן אחר קצת ומש"ה הוצרכו לחזור כל הפרשיות בשביל השינויים ואין אתנו יודע עד מה.

"ויעש את השלח וגו' ויצוק לו ארבע טבעות" (לו, יג)

יתכן שזה אינה מצוה לדורות רק בימי משה שנשאו בכתף אבל לדורות א"צ לא בדים ולא טבעות ול"ד לארון ששם מצוה שלא יסורו ממנו לדורות משא"כ כאן וכן הטבעות של המזבחות אינו לדורות [וכ"ה בתוס' יומא ע"ב א' ד"ה כתיב] וכן משמע בזבחים נ"ד א' דלא חשיב ל' בסדר עשיית המזבח אך אפשר דמזבח הזהב שאני ממזבח החיצון וצ"ע. (טעמא דקרא)

עלי שי"ח

בפרשיות אלו של בנית המשכן וכ"ל הקודש והמקדש והמסתעף, אין מתאים יותר מלהביא זעיר מזעיר על ציפייתו הגדולה של רבינו שליט"א לבנין הבית במהרה בימינו.

לפני כעשור שנים, החל רבינו בכתובת יצירת הענק 'דרך חכמה' על הלכות עבודה וקרבתות להרמב"ם, על פי התוכנית הוא חישב לכתוב כמו 'דרך אמונה' שעל זרעים, באותה מתכונת לעשות גם על קדשים. הוא החל איפה, בעבודת נמלים של ממש, לקבץ פסקי הלכות באופן מסודר מכל ספרי חזון איש, בכתב יד ובעל פה, במה שנדפס ובמה שתחת ידו בכתב יד, מפי השמועה ומה ששמע מעצמו, וכך סידר לו אלפי פסקים על ספר הרמב"ם מבית הבחירה ועד סוף. בשלב שני - החל רבינו לסדר פסקי הלכות של הראשונים ואחרונים ז"ל על סדר הרמב"ם, כשהוא משלב את פסקי החזון איש בכל מקום מתאים. ולצידם הוסיף חידושי סוגיות הנוגעים לאותו ענין, אותם כתב ב'באור ההלכה'. לאחר תקופה של כמה שנים הופיע 'דרך חכמה' כרך ראשון.

בהקדמה לספר כותב רבינו דבר לא ידוע בשם רבינו החפץ חיים ז"ל 'שהלימוד והעסק במצוות הבלתי נוהגות בזמן הזה, יותר הכרחי ויותר נבחר מהלימוד בהמצוות הנוהגות, כי אחר שלשלומונו צריכין אנו לעיין ולמעשה בכל חלקי תורתנו הקדושה, ובזה החלק הבלתי נוהג, אי אפשר בו המעשה והעיין והעסק בו יספיק לנו לעיין ולמעשה יחד' עכ"ל.

מסופר ('מנחת תודה'), כי כשעסק בהלכות הציץ שלבש כהן גדול, הסתפק רבינו בדברי התוס' (סוכה ה' א') הדין בשיעור הציץ, וכותב בתוך הדברים שסתם מצח הוא שני אצבעות, וחכך רבינו בדעתו האריך הדברים עולים עם המציאות, הרי המצח רחב יותר משני אצבעות, וחשב ליישב אולי הכוונה למצח של נער בר מצוה שראוי להיות כהן גדול. בעודו עסוק בסוגיא זו כנסו אל החדר אב ובנו הנעשה בר מצוה בימים אלו... מיד ניגש אליו רבינו והניח את היד על המצח וראה כי אכן זהו שני אצבעות. שביעות רצון נראתה על פני רבינו ומיד בירך את הנער בחום...

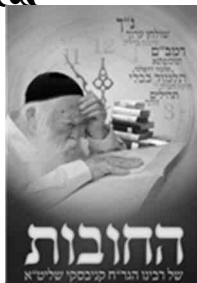
לפני ימים ספורים בא אל רבינו יהודי לשאול שאלה כל שהיא, בתוך הדברים הבין רבינו שהוא כהן, והבחין בו שהוא לבוש משקפים, האיר לו רבינו כשבת שחוק על פניו, הלא תדע כי אתה פסול לעבודה בבית המקדש, שכן בעל מום אתה שאינך רואה בלי המשקפים... בצעירותו, חשב רבינו לחבר קונטרס מקיף על כל עניני 'במה' שהיה בזמן שהיו ישראל מקריבין עליה קרבנות, ואכן העלה כמה מחידושי תורתו בשיח השדה (חלק ג', מנחת ובעוד מקומות). אנו מבקשים בכל יום בסיום תפילת שמונה עשרה 'שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך', והקשה רבינו שליט"א, וכי מה שייכות בין תפילה לבנין בית המקדש לבין תן חלקנו בתורתך, אלא, יישב רבינו, ישנם חלקים רבים בתורה שקשה לנו להבינם כל זמן שאין בית המקדש על מכונו, כגון סדרי העבודה על כל הפרטים והמון ענינים, עד שלא רואים ממש קשה מאוד מאוד להבין אותם, וגם כשבית המקדש בנוי הרי כל מי שהיה רואה את העבודה המיוחדת של מלאכת שמים היה מכוין גם הוא למלאכת שמים ועוסק בתורה (תוס' ב"ב כ"א א') וזהו איפה עומק הבקשה, שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך. אמן ואמן.

הופיע ויצא לאור "החובות"

של מרן שר התורה רבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א

להשיג בחנויות הספרים,

וכן אצל: משפחת גולדשטוף
רחוב: רבי יהודה הנשיא 52 ב"ב

המולד יהיה בליל רביעי בשעה 9 עם 31 דק' ו-15 חלקים

עניני שנה מעוברת וראש חודש

שו"ת בענין ראש חודש ושנה מעוברת

ש. מדוע רק בשנה מעוברת מוסיפים במוסף של ראש חודש "ולכפרת פשע" ולא בשאר השנים.

ת. כמ"ש רבי חזקי' שהוצרך לכפרה על שעיבר.

ש בסיום תפלת יו"כ קטן אומרים ז' פעמים את הפסוק "ד' הוא האלוקים". לכאורה זה רק חלק מפסוק, כי בפסוק בפרשת ואתחנן כתוב (דברים ד' לה) "אתה הראת לדעת כי ד' הוא האלוקים אין עוד מלבדו". ואיך בי"כ קטן אומרים חצי פסוק.

ת. לצורך מותר.

ש. בראש חודש נוהגות הנשים שלא לעשות מלאכה. כיצד הדין בבנות לא נשואות.

ת. ככל הנשים.

ש. אם גם בנות לא נשואות אסור להם לעשות מלאכה, האם זה מגיל בת מצוה.

ת. טוב לחנך גם קודם.

(קונטרס עזרת ישראל)

סיפר רבנו:

כשעסק החזון איש בחיבורו על קידוש החודש, היה מחשב את החשבונות הנצרכים עם ר' זליג שפירא, שידע היטב חשבון. החזון איש היה מחשב הכל בראש, ואילו ר' זעליג ערך את החישובים על דף. והנה, אירע שהתוצאות שהתקבלו לא היו זהות. בכל פעם כזאת היה החזון איש קובע בביטחון: "הטעות בידך. בדוק שוב את החשבון". ואכן, תמיד התברר שהצדק היה עם החזון איש.

מעניין לציין, שעובדה דומה סיפר החברותא של רבנו עצמו:

"כשלמדנו יחד מסכת כלאיים, היה רבנו מחשב את כל החשבונות בעל פה, ואילו אני ערכתי אותם על דף בצורת משוואות מתמטיות מסודרות ופתרתי לפי כללי החשבון. תמיד היה רבנו מגיע לתוצאה לפני, והתשובה שלו היתה המדויקת ביותר".

רבנו רגיל לומר בשם אביו הסטייפלר כי תפילת יום כיפור קטן - יש בה סגולה למנוע צרות, ואכן זכור לו מילדותו בחוץ לארץ כי היו נוהגים לאמרה כל ערב ראש חודש. ואולם, כיום רבנו אינו אומר תפילה זו, כי החזון איש לא היה אומרה.

חידה מעניינת שאל רבנו, איזה דין אי-אפשר לקיים בא' דראש חודש. והתשובה - לכתוב גט, כי במקרה כזה יש מחלוקת איזה תאריך לכתוב, ובשל הספק כתבו הפוסקים שלא לערוך גירושין בראש חודש...

(מתוך ספר חדש העומד לראות אור בשבוע הבא א"ה)

שאלה: בענין "ושמח את אשתו" בשנה ראשונה, מהו בשנה מעוברת אם חודש העיבור בכלל?

תשובה: כבר נשאלתי בזה, והבאתי ראיה ממסכת כתובות (ח', א') "וכי אמר ליה מחמת הלולא (קראתי לכם לסעודה) עד אימת (מברכים "שהשמחה במעונו"), אמר רב פפי משמיה דרבא עד תריסר ירחי שתא", וברא"ש (שם סי' י"ג) כתב על זה: "וסימן לדבר נקי יהיה לביתו שנה אחת ושמח", וכל שאיתא י"ב חודש אין חודש העיבור בכלל.

וכה"ג דקדקו הפוסקים באבילות, שאין חודש העיבור בכלל ממה שכתוב י"ב חודש, וכן במסכת ערכין לענין כמה דינים צריך ילפוטא שחודש העיבור בכלל שנה, וכל שאין ילפוטא אין חודש העיבור בכלל.

(דרך שיחה)

ספר פועל ה'

חיברו מרן שליט"א יחד עם להבחל"ח ידידו הרה"ג ר' דב וינטרוב זצ"ל, בספר ג' כרכים ובו קיבצו כמה וכמה קונטרסים שעוסקים בהלכות קידוש החודש ועיבור השנה, נביא כאן דברים נפלאים מתוך ההקדמה:

בעז"ה

אחז"ל בשבת ע"ה א' מנין שמצוה על האדם לחשב תקופות ומזלות שנא' כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים איזו חכמה ובינה שהיא לעיני העמים הוי אומר זה חישוב תקופות ומזלות וכל היודע לחשב בתקופות ומזלות ואינו חושב עליו הכתוב אומר ואת פועל ה' לא יביטו ומעשה ידיו לא ראו ואסור לספר הימנו ע"ש.

והנה דברי הרמב"ם ז"ל בהלכות קידוש החודש אינם מובנים אלא ליחיד סגולה לפי שאין רגילין בלשונות התוכנים ולכן ראינו להדפיס ספר היקר ישועה בישראל [אשר גם מרן החזו"א זצ"ל השתמש בו כשעסק בענינים אלו] שמבאר כל דברי הרמב"ם והמפרש רבנו עובדי', בלשון צח וקל למען ירוץ כל קורא בו. וכדי להגדיל תורת קידוש החודש ולהאדירה השתדלנו להדפיס עוד ספרים יקרי מציאות מגדולי הראשונים ואחרונים ז"ל כדי שיהא הכל בכרך אחד ויוכל כל קורא ללמוד כל הענינים במקורם והדפסנו בתחילה ברייתות מחז"ל הנמצאים בידינו בזה והוא ג' פרקים מפדר"א וברייתא דשמואל הקטן עם ביאור מהרא"ל ליפקין נכד הגר"י סלנטר זצ"ל כפי שנדפס באחרונה בירושלים שנת תרצ"ב וברייתא דמזלות וסוד העיבור עם ביאור מזלות כסדרן.....

ונקוה שיהי' לתועלת להגדיל תורה ולהאדירה והשי"ת יעזרנו להדפיס ג"כ ספר יסוד עולם ועוד ספרים כאשר עם לבבינו ונזכה להיות ממזכי הרבים אמן.

הנושאים הבאים

פרשת תזריע - עניני יולדת

פרשת קדושים - עבודת המידות

נשמח לקבל ממי שיש תחת ידו חידושים בענינים אלו מרבינו שליט"א

לקבלת הגליון ניתן לשלוח בקשה במייל: 0573145900@okmail.co.il או בפקס: 077-2092005

נשמח לקבל הערות והארות וכן עובדות ושו"ת מרבינו

להנצחות ולתרומות: 053-3145900 כתובת: ר' יהודה הנשיא 52 בני-ברק